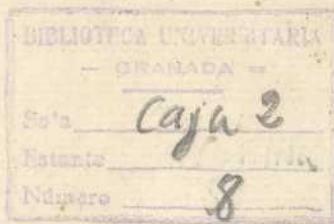

A
8

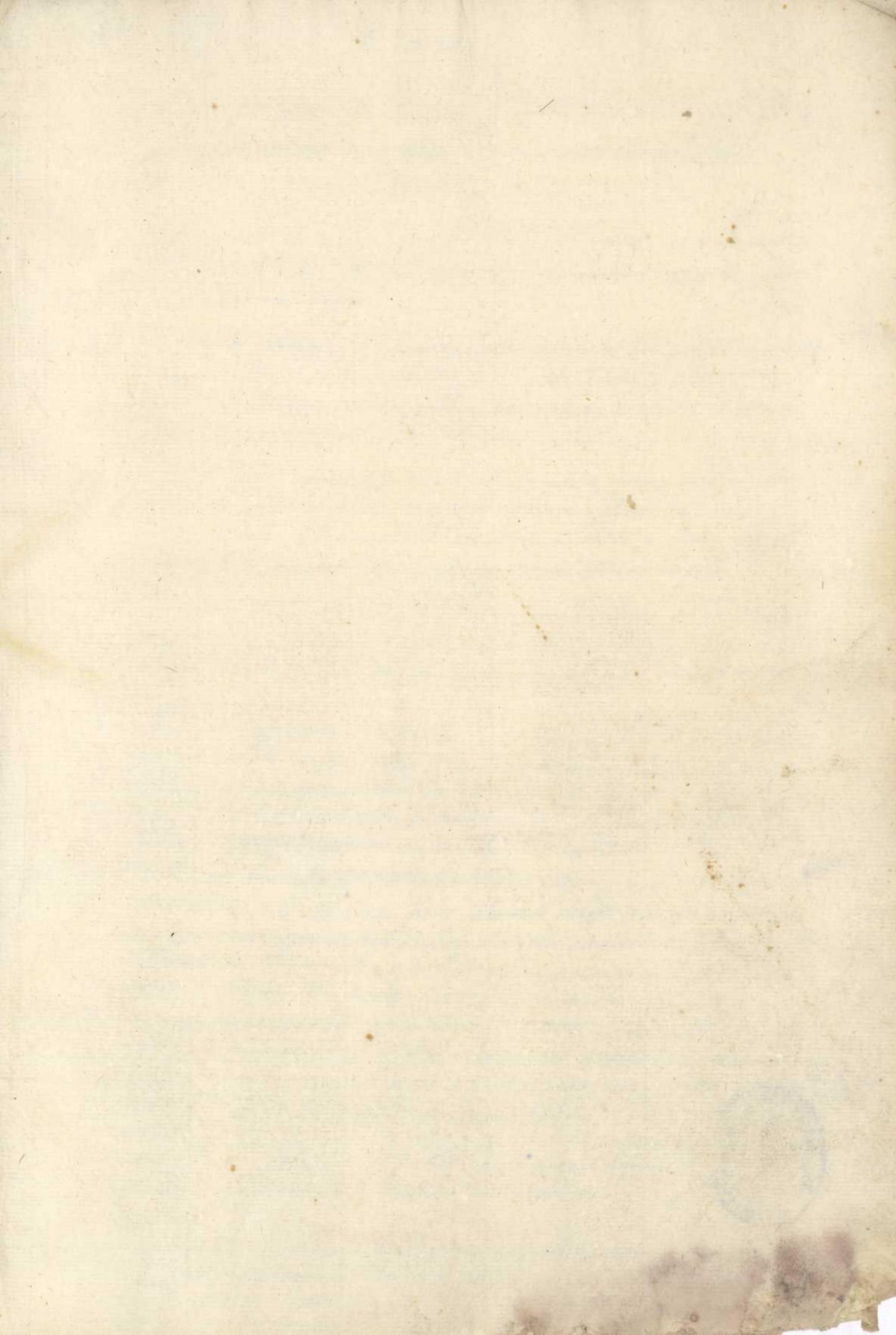
-
b=2 d=5 w=5

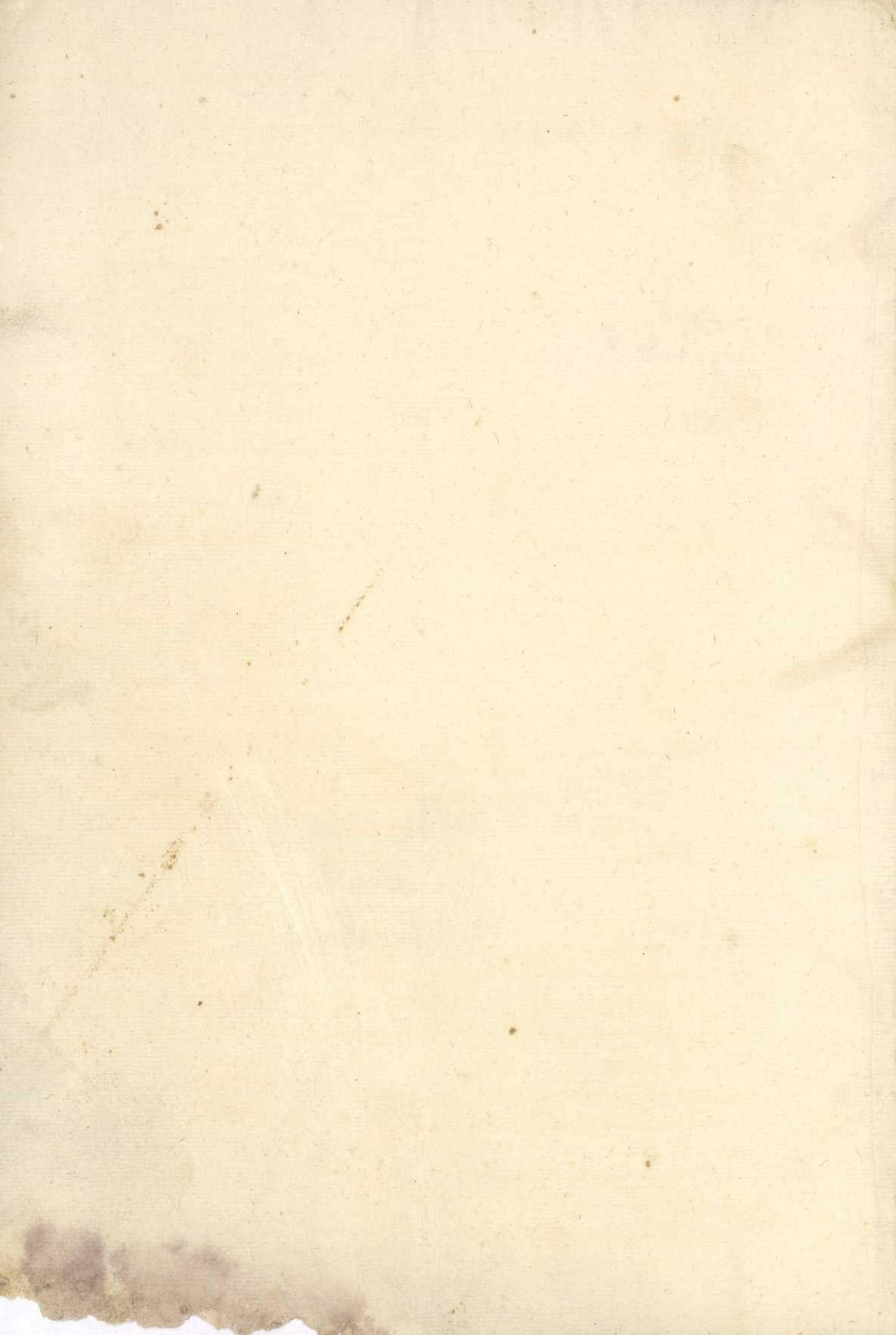
Caja
Caja 5

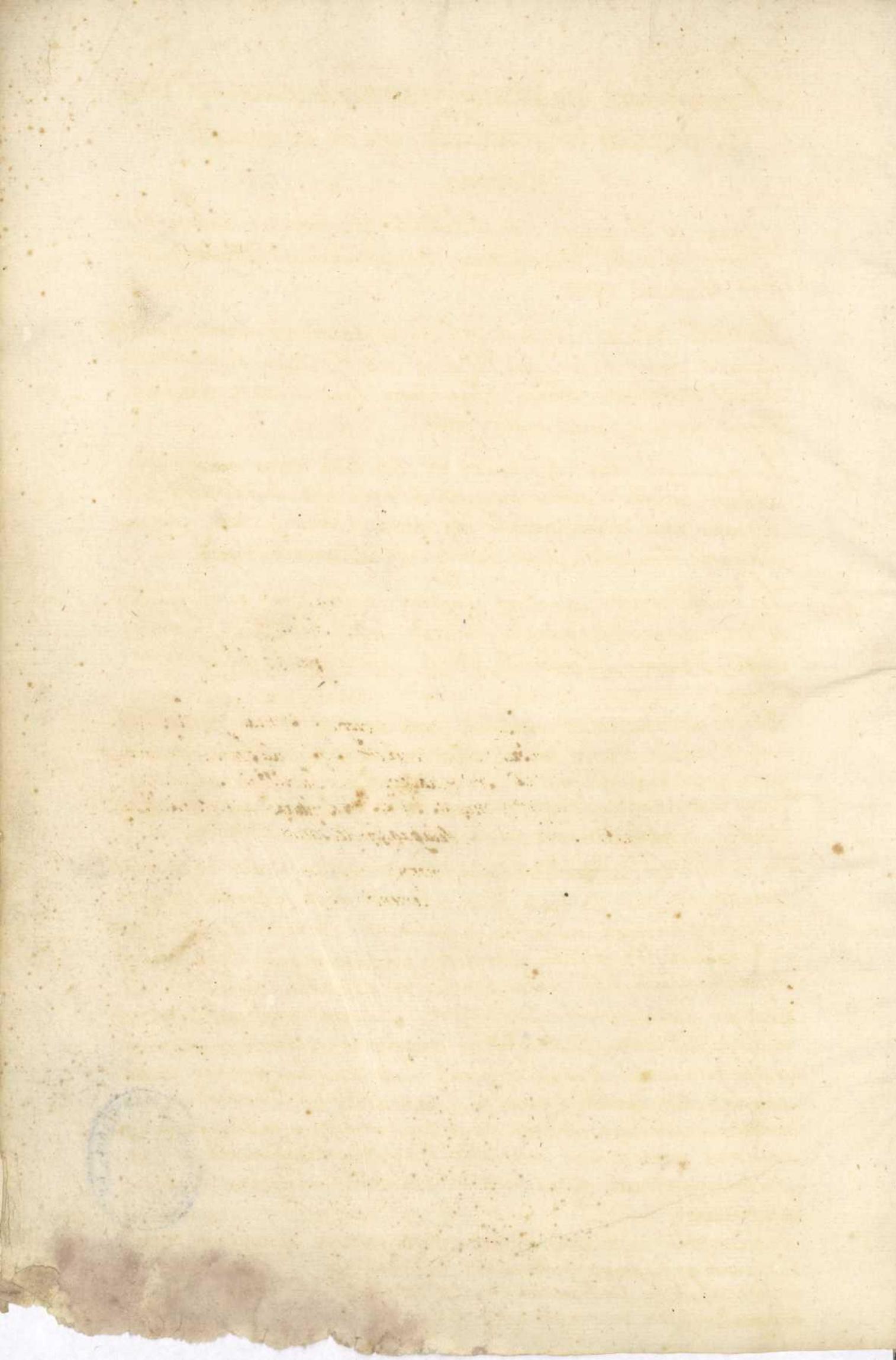
220

345

*Plura ex relatis in precedentibus paginae obiectum dubitatio scripta sunt a
Patre Rosa, quo reprobatur pag. 33. numero 1. ea omnia defenduntur positione 2.*

POSITIONES SEV CONCLV.

siones Theologicæ.

PRIMA POSITIO.

De Dubie dictis, aut problematicè, aut ex hypothesi.

DUBIE, aut timidè, aut sine firmo assensu loqui, vel scribere, circa ea quæ manifestè non constant ex Scriptura sacra, vel Conciliorum definitionibus, vel Romanorum Pontificum decretis, vel concordi sanctorum Patrum consensu, nullam meretur malam notam, aut censuram Theologicam, etiam si absolute, & assertivè dicta altera pars ex dubiè, aut vacillanter propositis, grauiorè temeritatis, & erroris labem contineret. Sic Hieronymus in apologia aduersus Iouinianum à plurimis obiectis se, & sua scripta liberat, quod ea vacillanti, & timido calamo, & non assueranter, ac constanter scriperit: & quoniam hunc suspensum, & pauidum, & interlocutorium docendi morem nonnulli damnauerunt in Hieronymo, ipse in prefatione vndeclimi commentarij super Isaiam, & vbi proximè, & sèpè alibi, munit se exèplo Origenis, Methodij, Eusebij, Apollinaris, Tertulliani, Cypriani, Minutij, Laetantij, & Hilarij, qui sèpissimè dubitantes, timentes, neutrā partem assuerantes, & alijs rem decidendam committentes plurima scriperunt. Hunc morem approbans sanctus Athanasius libro de decretis Concilij Niceni, eximit Origenem ab accusationibus nonnullis, quod disputans, aut dubitans, aut sub hypothesi, non ex firmo, & perseveranti iudicio fuerit locutus. Sanctus Augustinus plurima sub calamo nutante, & nihil firmiter asserente scripsit, in quibus sunt libri contra Faustum, ut adnotat ex familia Dominicana Turrecremata: & libri duodecim de Genesi ad literam, de quibus in libro retractionū ipse fatetur Augustinus ferè nihil in illis firmiter decreuisse. Cum sèpè sibi obijciat Angelicus Doctor loca nonnulla ex libris de Genesi ad literam, ut plurimum respondet non locutum assertiuè. Atque hanc dubitanter scribendi formam vñitatis imitata fuisse Scoto subtilissimo aperte declarat, tum quod Minorum ordo in prefatione operum ipsius iuxta Antuerpiensem editionem nouissimam obseruat, tum quod ipse præstat frequētissimè, præcipue primo sententiarum dist. 41. Idem sèpè S. Thomas obseruat, tunc maximè quando verbum illud adhibet. *Videtur, quod dubium, & suspensum animum ostendit. Longè aliter se habet cum constanter affirmat, Respondendo dicendum.* Propterea ex illustrissima familia Prædicatorum innumerū hanc positionē laudauerunt, & tum authores dubiè, aut timidè loquentes, vel scribentes, tum ipsorum opera ab omni mala nota liberant, quanquam alterutra pars assueranter dicta grauiorem castigationem, & censuram Theologicam mereretur. Sic statuunt Albertus Magnus in 2. dist. 19. Ioannes Dominicus magister sancti Antonini in tractatibus super Magnificat, quem propter hanc dubiè, & timidè scribendi modestiam ipse Antoninus probat, & commendat 4. p. immæ tit. 15. c. vlt. Idem omnino sensit Turrecremata dist. 9. c. ego solis statuens à dubiè, aut timidè dictis in scriptis Patrum nullum sumi de eorum sensu argumentum, Melchior Canus lib. 12. de locis Theologicis c. 11. Seraphinus Razzus in Scholijis super ipsum. Sextus vero Senensis lib. 6. annot. 81. Caïetanus, & Catharinum à graui erore damnato in Tridentina synodo sess. 24. ijs verbis liberat. *Hanc positionem proponunt non ut firmæ determinationis sententiam sed ut opinionem Doctorum disputationibus excutendam, & Ecclesiae autoritate iudicandam, quales aetate nostra fuere Thomas, Caïetanus, & Ambrosius, Compæ Episcopus.* Ipse Caïetanus in opusculo ultimo tomī tertij negat à se dicta quedam asserta, quæ magnum Germaniae scandalum generarūt, quod illa non assertiue, sed dubiè scriperit, vt sapientius in prædicto opusculo declarat. Hoc principio innixi, meritò Parisienses cum Gerlone sermone de Conceptione negint, S. Bernardum opinioni maculanti conceptum Virginis succurrisse, cùm timide, & dubiè in ea re loquatur, & consultari Romanam Ecclesiam iubeat; certè ut nouam festiuitatem sine approbatione Pontificis inuenit etiam reprobet, rationes dubitandi exponit, non quod illis assensum præbeat, sed ut dubiam tunc laudem Virginis à publica solennitate remoneat, donec illa probet Apostolica fides. Id circa S. Thomas 3. p. non allegavit Bernardum pro opinione de maculato conceptu. Hanc positionē primam probat nouissimè Grabrina dominicanus tom. 3. Catholic. præscriptionum p. 1. pag. 31. & 32. ex Athanasio, Basilio, & Vincencio Lyrinensi, dum expedit ea quæ per condescendentiam, aut non assertiue à Patribus efficiuntur perinde esse ac si non affirmaretur. Subdit *Sicut in humano, & forensibus iudicij testimonium vacillans, & dubium fidem non facit, sed illud quod assueranter, perseveranter, & constanter inducitur, sic illa testimonia Patrum robur habent, & firmitatem quando manifeste, frequenter, perseveranter, non priuatum, sed publicum Ecclesiae tradunt sensum, vel ex definiitionibus, aut fidei regulâ loquuntur.* Illud observandum quod ipse Grabrina scripsit pag. 67. Plerumque loquuntur Patres de mente aliorum. Propterea tum sacra Congregatio de indice, tum supradicta Hispaniarum inquisitio circa opera Nicolai Copernici, & Nicolai Mullerij iubent ne expurgentur, quoties dubiè, aut ex hypothesi, aut problematicè scribunt terram diurno motu circumagi, Solem verò esse immobilem instar centri: tunc dunt taxat expurationem, aut castigationem mandant, quando constanter, & firmo sensu ea doctrina scribitur, aut pronuntiantur.

POSITIO SECUNDA.

*De erroribus quis sine culpa contingunt ex humana infirmitate,
vel ex librarijs.*

OMM VNE Thomistum effatum est, quod Grabrina tomo 3. Catholicarum præscriptionum p. 1. pag. 40. 41. 42. Melchior Canus lib. 7. de locis, cap. 3. Seraphinus Razzius in scholijs ad eundem. Turrecrem. dist. 9. Bañez 1. p. q. 1. art. 8. & 2. 2. q. 10. art. 10. Sextus Senensis in Bibliotheca lib. 5. & 6. per totū. Catharinus libris tribus de Conceptione Mariae, Ioannes Gonçales Albelda, Ioannes Paulus Nazarius, Hieronymus Camarinus, Raphael de Ripa in 1. p. q. 1. & plures alij ex illustrissima familia Prædicatorū, ut expressere, aut supponere, magnos illos Patres, antiquosque Doctores ob arcana Dei consilia interdum errauisse. In nullo, ait Grabrina, iuditur Patrum authoritas, si quando aliquem, vel aliquos etiam in fidei dogmatē contingat ab errare. Plures huius rei, & causas, & conuenientias numerat, in quibus illæ præcipue sunt: quia multoties non tam suam sententiam, quam præcessorum exempla, & authoritatem sunt sequuti, & verisimilibus rationibus inducti, priuata sua sententia adheserunt: deinde quia putabant multoties non pertinere ad fidem nonnullas quæstiones, quæ tamen ad fidem pertinebant. Huc spectat quod à pag. 43. usque ad 50. consignatis authoribus, & locis similes errores Grabrina numeret, interdum nulla excusatione proposita; à pag. 55. usque ad 58. quinquaginta memorat propositiones in quibus scholastici scriptores à sanctis Patribus discedere videntur, interdum excusatione, aut conciliatione adhibita, interdum omissa. A pag. 66. usque ad 76. viginti quatuor cautelas numerat, pro lectione sanctorum Patrum, ne quis in errorem impingat. Ut Quod plerumque loquantur sancti Doctores de mente aliorum; quod sèpè non assertiù, sed dubiè, aut timide, sine firme iudicio, aut assensu scribat. Quod multoties indistincte loquantur. Quod plerique per excessum quadam populo è pulpitis declarant. Quas omnes cautelas, & obseruationes in hac secunda positione ex Grabrina, & ceteris extractas cum certis limitationibus, additionibus, & declarationibus quæ magnam reverentiā erga Patres, & sanctos Doctores ostendant, admittemus. Verba sunt Concilij Constantinopolitanī illa qua attulit S. Thomas de process. Diuin. q. 10. art. 4. Sequimur per omnia sanctos Patres, & Doctores Ecclesiae Athanasium, Hilarium, Basiliū, Gregorium Theologum, & Gregorium Nyssenum, Ambrosium, Augustinum, Theophilum, Ioannem Constantinopolitanum, Guillelmum, Leonem, & Proelum, & suscipimus omnia, quæ de recta fide ad condemnationem hæreticorum scripserunt. Quanquam verò notum sit in nonnullis, ex ijs Doctoribus, graues interdum errores inueniri, non propterea falsa, aut imprudens est propositiō generalis Concilij, quod per omnia illos sequatur, & in omnibus illos suscipiat: habent enim universales hæc propositiones Conciliorum, & Pontificū notissimas limitationes, & exceptiones, & declarationes, quas Theologi, & Canonici iuriis professores communiter expendunt. Sic contingit interdum dici in decretalibus, & Concilijs absque ullo errore Doctorem aliquem scripsisse, quod de affectato errore, vel suis temporibus non comperto intelligendum sit, vel rādem conferendum in amplificationes, & exaggerationes, sacris Scripturis, & Patribus familiares, quæ sine laſione virtutis, & veritatis legitimos habent, & non mendaces sensus. Plures ex transcriptione multiplici nascuntur errores, qui non à Doctorum mente, & calamo emanarunt. Primo, quia Amanuenses peregrinum sermonem ignorarent. Secundo, ex negligentia transcribendi. Tertio, ex depravatis codicibus. Quartio, ex similitudine literarum. Quinto, ex compediarijs literis seu abbreviaturis. Sexto, ex vocum assonantia, & similitudine. Septimo, ex detractione, adiectione, & transpositione verborum. Octauo, ex vitio interpretum, aut translatorum. Nono, ex malitia hominum aliena supponentium. Decimo, quia ex non emendatis exemplaribus alia magis inemendata procedebant. In editione Romana anni 1570. operum Diui Thomæ, hæc quidem operibus Angelici Doctoris contigisse fatentur Vincen-
tius Iustinianus Ordinis Prædicatorij generalis Magister, & Thomas Manrique sacri Palatij Magis-
ter, qui in præfationibus plurimos locos Diui Thomæ, aut nuncquam impressos, aut vitiatos, aut à falsarijs deturpatos se reparasse; nonnullos etiam de mandato Pij V. sustulisse memorant. Quam dili-
gentiā ipse Pius V. motu proprio in ea editione posito, commēdauit. Quoniam verò vt ait Francis-
cus Garcia Dominicanus, corruptio multa fuerat, & non potuit in totum uno tantum conatu per
purgari anno 1578. iussu Seraphini Brixiensis generalis Magistri, aliás mille & centum castigatio-
nes, & correctiones addidit summa Theologicæ, quas prælo dedit, vt quæ ex editione Romana su-
perfuerant additiones, detractiones, transpositiones emendantur. Verum quia depravatio alta
radices fixerat, iterum anno 1619. summa Theologica est edita per Gregorium Donatum socium
Magistri sacri Palatij, & plura alia errata castigata sunt, quæ ante primam partem folijs sexdecim
comprehenduntur. Quibus omnibus standum est, quia magna cura & diligentia, & plurimum exem-
plarum collatione, & à legitimis ministris cum assensu præfectorum Ecclesiæ peracta sunt. Priuatis
autem hominibus, & Doctoribus non licet has, aut aliás similes correctiones, & castigationes pro-
pria authoritate instituere. Certè ex varijs letionibus, & ex investigatione de præsuationib[us] ab aliena
manu Angelicum Magistrum à calumpnijs vindicarunt Kambertus Primatius in apologetico contra
corruptorum correptorijs Diui Thomæ: Guillelmus Masset contra ipsum corruptorum. Ricardus Clapuel in idem corruptorum. Robertus Oxfordius in protectorio Diui Thomæ. Silvester
Prieras in defensorio Diui Thomæ. Rudolfus Orfodius in quæstionibus pro D. Thoma, & alij innu-
meri eiusdem sanctissimæ professionis.

*Pro ijs quæ obiciuntur contrahetur quæcumque elucidarij de errori POSI-
bus Patrum; et de erroribus ab Amanuensibus et typographis
corruptoribus. et de erroribus operum I. Thoma vito
præli. Deseruit postea secunda.*

31

Pro dictis libro quarto eiusdem de authoritate patrum, deseruit positione
tertia.

POSITIO TERTIA.

Varios continens Canones circa sanctorum Patrum scripta suspicienda.

V O D Cano lib. 7. de locis cap. 3. & Seraphinus Razzius ibidem, & Grabrina vbi supra pagina 13. colum. 2. & Bañez proximè citatis locis ex communi Thomistarum mente ijs ferè verbis scripsérunt, *Omnium sanctorum autoritas in eo generè questionum, quæ ad fidem minime pertinent, non facit certam fidem, nec præstat firmum argumentum, sed probabile, cum ea limitatione accipiemus, si manifestum sit nullatenus proximè vel remotè similes controversias ad fidem pertinere, quemadmodum Vincentius Lyrinensis cap. 39. & grauissimi alij Patres expressere.* In hoc casu verum est dictum Grabrina pagina 32. Si Patres tradunt res probabiliiter collectas, tunc cum hæc magis ad subtilitates Theologicas pertineant, quam ad partem dogmaticam, tanta est eorum authoritas, quanta est firma collectio: verum sobrie hoc canone ut oportebit, pro reuerentia Patrum etiam in ijs quæ ad fidem non pertinent. Quod D. Thomas quodlib. 12. art. 27 sub ijs verbis scripsit *expositores in alijs quæ non sunt fidei multa ex suo sensu dixerunt, & ideo in ijs poterant errare, & necessitatem non inducunt quod necesse sit eis credere cum declaratio superiori canonii prescripta acceptamus;* & cum illa glossa Grabrina supra pagina 19. *Quæ doctrina non nisi ad priuatas Patrum sententias, vel ad concordem omnium, sed non in fidei dogmate referri potest.* Quod verò ipse Grabrina pagina 20. colum. 2. ex plurimis Thomistis allegatis scripsit: *Liberum est unicuique cum priuatus sensus, & priuata intelligentia traditur à Patribus, si meliora occurrant contraria sentire, & de quaenam ad fidem non pertinentibus liberum habere iudicium, locum non habet, si non urget efficax ratio, aut testimonium; alioquin cum innumeræ questiones minimè ad fidem pertinentes tractari soleant in scholastica palestra, ut idem ibidem Grabrina proficitur, fieret ut saepè Patres sine aliorum Patrum auxilio, aut efficaci arguento impugnarentur, quod tolerandum non est.*

Quod Grabrina pag. 30. docet ea quæ obscurè dicta sunt à Patribus, vel obiter, vel in transcurso, non præstare firmum argumentum, eatenus verum est, quatenus ad primam positionem pertinet. Promouet autem hæc communis Thomistarum doctrina opinionem piam de immaculato conceptu Virginis, aduersus quam nullus sanctorum Patrum mille & ceterum annis post Christum natum scripsit quidquam. Si quid contrarium ex vitiatis codicibus profertur, cum illud non obscurè tantum, sed obiter, & in transcurso dicatur, perinde est ac si per condescendentiam, aut non assertivè dicetur. Consideranda sunt illa verba Vincentij Lyrinensis supra à Grabrina laudati, pag. 17. *Patribus ea lege credendum est, ut quidquid vel omnes, vel plures, uno eodemque sensu manifeste, frequenter, perseveranter accipiendo, tenendo, tradendo firmauerunt, id pro indubitate, certo, ratoque habeatur.* Propterea nec manifeste, nec frequenter, nec perseveranter quidquam aduersus immaculatum conceptum Virginis usque ad Bernardi tempora dictum est: quod vel implicitè, vel explicitè omnes credidissent eam ab originali peccato præseruatam.

Quod ex communi Thomistarum sensu cum Cano lib. 7. de locis cap. 3. scripsit Ioannes Gonzalii Albelda, 1. par. quæst. 1. art. 8. admittendum est, scilicet argumentum desumptum in rebus fidei ex autoritate plurium sanctorum reliquis licet paucioribus in contrarium stantibus, magnam probabilitatem afferre, non tamen omnimodam firmitatem. Obijcit sibi prædictus author ex Vincentio Lyrinensi, illud esse fidem Ecclesie, quod maior pars sanctorum ab Apostolis sentit, atque adeò paucis reclamantibus plurium sanctorum sententiam efficax argumentum ministrare. Respondet dictum illud Vincentij, tunc solum verum esse quando paucorum sanctorum contraria opinio ab Ecclesia fuerit damnata. Id circa quicumque pro sua opinione tres, aut quatuor sanctos Patres, aut graues Scholasticos antiquos produxerit, etiam si plurimi aduersentur, nulla potest censura Theologica condemnari, si non expressa Concilij, aut Romani Pontificis damnatio præcesserit.

Quod dogma aliquod possit uno tempore esse commune omnibus, & deinde tempore succedente veritate patefacta à iunioribus oppositum absque temeritate sustineri, scripsit Bañez 1. par. quæst. 1. art. 8. dub. 3. alios graues Doctores sanctissima sua professionis simulatus: verum id non credimus in controvèrsijs ad fidem pertinéntibus. Commune interdum uno, vel alio saeculo iudicatur, quod reuera non in universa Ecclesia Dei, sed in uno aliquo celebri loco commune fuit. Sic cum olim Academia Parisiensis neminem permitteret in publicis lectionis immaculatum Virginis conceptum Scholasticè defendere, cawens ne absque fundamento uniuersales clausulas scripturarum, Conciliorum, & Patrum omnes sub originali comprehidentes aliquatenus violarentur, id sua autoritate præstitit, ut duobus ferè saeculis opposita sententia communis crederetur quamquam illam Parisienses duntaxat Magistri, & Scholastici vndique ad eam Uniuersitatem confluentes, se etarentur. Neque verò contra ullam virtutem est opiniones probabiles speculatiuas contrarias pro diuinitate locorum, & temporum, ex rationabili causa defendere. Sic D. Thomas, S. Bonavent. Paludan. & alij in lectionis Academicis super Magistrum Mariam in peccato originali conceptam esse tuebantur, ut Parisiensi clauistro satisfacerent: at in operibus quæ non erant lectiones pro ea Academia constanter affirmabant proprium sensum id est oppositum. Ideò S. Thomas in 3. ad Galatas, iuxta editiones Venetas, & Parisienses Deiparam ab originaria labe eximit: immo quia lectura eiusdem Angelici

ALIA TITULATI

geli Doctoris in 1. dist. 44. quæst. 1. art. 3. ad 3. non pro Academia Parisiensi facta est, in ea opinionem de originaria iustitia Mariae defendit, ut facentur Thomistæ plures cum Catharino in libris de Conceptione. Similiter S. Bonaventura in opusculo contemplationum ad finem tomī sexti flore quinto, & in sermone de Annuntiatione, & in sermone 1. 2. 3. de B. Virgine, Mariam negat in originario delicto conceptam. Idem præstat Paludanus enarratione 1. & 2. concionatoria de Conceptione Virginis. Eadem exempla ex plurisque alijs occurserint: quod ita factum donec Parisiensis Academia (videns propositiones vniuersales scripturarum, Conciliorum, & Patrum, circa originariam labem, non magis comprehendisse Mariam, quam alias multo plures propositiones æquè vniuersales afferentes omnes in peccato originario nasci, & neminem præter Christum ab actualibus delictis esse immunem) sancte statuit, ne quisquam illius Academiæ Doctor, Magister, aut alumnus Mariam in hereditaria culpa creatam in posterum tueretur.

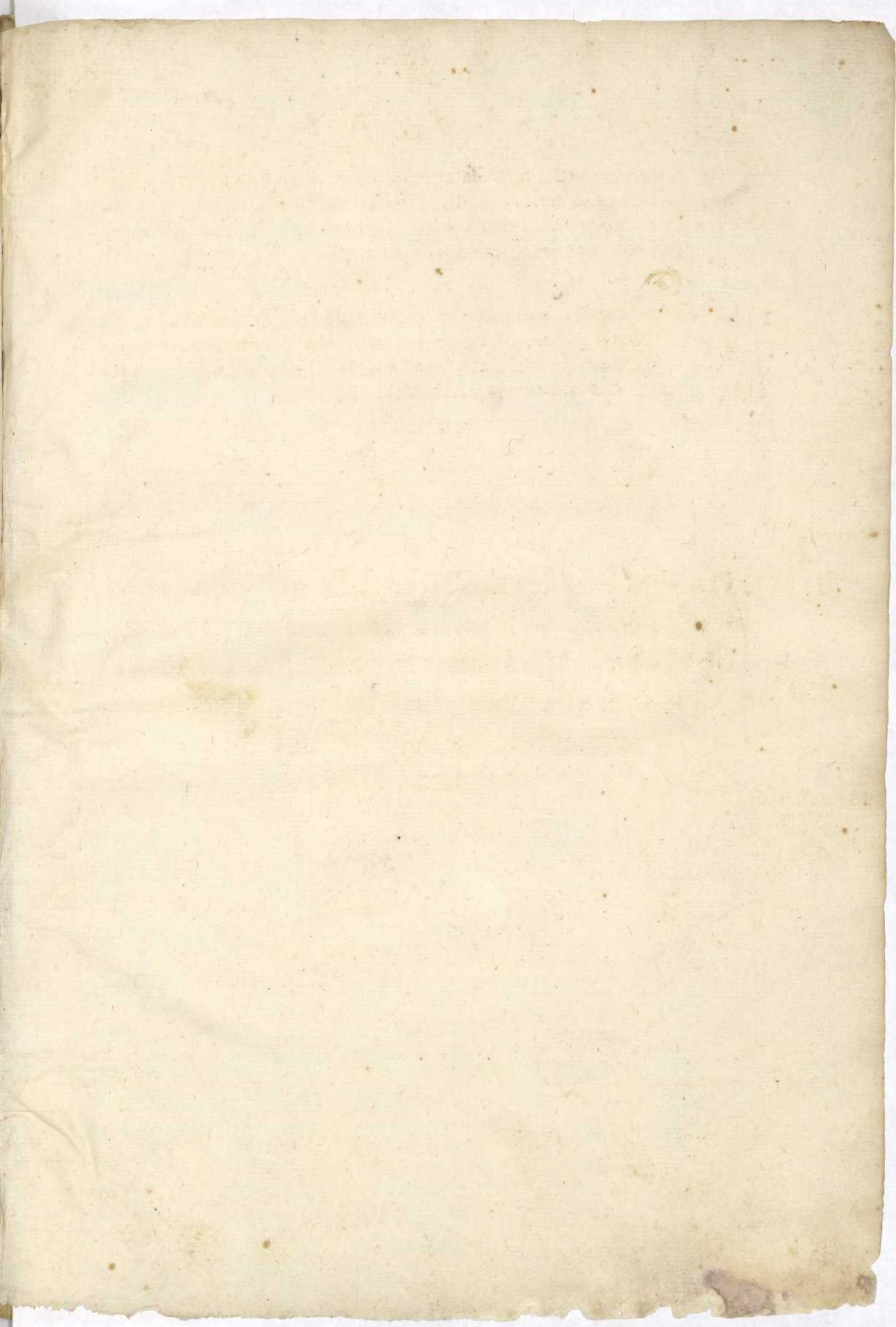
Quod interdum ab ore sanctorum Patrum, & Doctorum auditores nonnulli lecturas, tractatus, sermones, & interpretationes attente exceperint, & deinde scriptis commiserint, non eneruant eorum operum authoritatem, quamquam illa ipsi Patres, & Doctores non dictauerint Amanuensibus, sed viua solum voce, eaque fugaci discipulis publicaverint: dummodo postea legerint ipsi ea monumenta, & in suis illa voluerint numerari. Sic Petrus Andria eos qui nunc sunt commentarios Dini Thomæ in Matthæum euulgavit, vt refert Antoninus 3. par. tit. 18. cap. 10. Sic Raymundus Pipernas, collegit lecturam Scholasticam Diui Thomæ in Ioannem, usque ad caput quintum; vt ait Sixtus Senensis lib. 4. Sic Reginaldus à capite 5. Ioannis usque ad finem similem operam nauauit. Sic ipse Reginaldus idem omnino præstít super plures epistles Pauli, & in libros Aristotelis de anima, vt obseruat S. Antoninus ubi supra, & alijs ex familia Prædicatorum. Neque tamen propterea hæc monumenta grauissimo authoritatis pondere destituuntur. Simile quid habetur in Diui Augustini operibus, vt ipse in retractationibus obseruat, & latius expendit Sixtus Senensis, verbo Aurelius Augustinus.

POSITIO QVARTA.

De Rebus Philosophicis.

PROBAMVS, & sequimur quod Cano lib. septimo de locis, cap. 3. & alij eiusdem instituti supra memorati statuunt circa Philosophicas controversias, Medicas, & Metaphysicas, in quibus authoritas Patrum, sive unius, sive multorum eam habet efficaciam, quæ sit in ratione qua vtuntur: & hanc vt communem Theologorum sententiam reueremur. Quamuis scientiam, & notitiam speculatiuum veritatis naturalis in disciplinis humanis arbitramur cùm Augustino lib. 1. ad Simplicianum quæst. 2. non esse donum gratiæ Dei per Christum, etiæ dici quæ eat donum gratiæ Dei aliquo modo. Id circa sapienter ait honestas, vtileisque disciplinas non fuisse Deo causam, aut occasionem eligendi hominem ad gratiam; nec formidauit concedere hæc omnia libero arbitrio sine gratia Christi. Propterea improbabiliter, & prodigiose opinari in controversijs speculatiuis Philosophicis, & Medicis, & Metaphysicis, de quibus non est in Scriptura sacra, aut Concilijs, & decretalibus mentio villa, solum est contra virtutem veritatis naturalis ordinis, vel contra studiositatem, quæ est pars temperantie, nullatenus vero ne indirecte quidem, aut remotè contra fidem. Huc respexit Doctor Angelicus in 2. dist. 14. quæst. 1. art. 2. ad 1. cum ait authorates sanctorum Doctorum in Philosophia nō plus valent, quam dicta Philosophorum, quos sequuntur. In vniuersum verum est, quod Sixtus III. ait relatus à Diago lib. 1. cap. 33. temerarium & præsumptuosum esse opinionibus à Catholicis Doctoribus positis detrahere per censuras, vt habetur in concertatione Prædicatoria, pag. 227.

*Cum fere omnia quæ adversus tertium librum claudantur ob
ciuntur accensionibus sint de maiori philosophia generali
hinc ex tua hanc propositam quartam nihil est in eo
lib. censura dignum,*

Propositiones

CAJA
2 - 8